

Неоніла САЛЯК

Лікарський збірник. Нова серія. — Львів; Чикаго, 2006. — Т. XV. — 382 с.

Редакційна колегія утратила двох членів: Ірину Даценко (головного редактора) і Олега Романіва. Невблаганна доля забрала їх у розквіті творчих сил. Над XV томом Ірина Даценко працювала до останніх днів життя.

Збірник містить вісім розділів. Редакційна стаття присвячена історії розвитку та святкування 220 річниці Львівського національного медичного університету імени Данила Галицького.

В першому розділі Орест Чемерис розвиває тезу Президента України Віктора Ющенка „Якщо ми програємо освіту — то програємо все!“, бо без досягнень у науці та впровадження нових технологій Україна не зможе повноцінно розвиватися. Зиновія Масного непокоять результати виборів. Він нагадує, що українці, за висловом В'ячеслава Чорновола, не люблять владу, і будь-який результат виборів не вирішить хід історії.

Борис Зіменковський простежує шлях європейських перспектив у медицині. За 220-літню історію в Університеті сформувалися видатні наукові школи, на 78 кафедрах працює 1150 вчених: 112 докторів наук та понад 650 кандидатів, у тому 98 професорів, 386 доцентів, 602 асистенти. Звертаючись до нового поповнення, учений акцентує, що „медицина — це покликання, а не рутинна праця“.

Ірина Даценко подала розгорнуту історію розвитку Медичного університету протягом 200 років. Ярослава Щоголева описує історію створення Медичної бібліотеки, згадує про пожежу 1848 року, після якої 13 тисяч примірників удалося врятувати. Нині бібліотека налічує 15 тис. користувачів. Обсяг фонду 521 тис. примірників, із них 255 тис. навчальної і 201 тис. наукової літератури. Фонд літератури іноземними мовами налічує 46432 примірники, зокрема 37846 журналів.

Стаття Ірини Даценко присвячена 130-річчю НТШ, в якій авторка згадує, що заходами О. Кониського і В. Антоновича 1892 року Товариство ім. Т. Шевченка було реорганізоване в Наукове товариство ім. Шевченка. Анна Рудницька розповідає про історію створення Музею недуг, який сьогодні містить 2000 препаратів і 150 навчальних.

Другий розділ — „Проблемні питання медицини“ — стосується реформування медичної освіти. Мечислав Гжегоцький вказує на нові стандарти підготовки лікарів на засадах Болонської декларації.

У статті О. Служинської та З. Служинської розглянуто проблеми демографічної революції, депопуляції в Україні та три чинники спаду народонаселення: постаріння нації, деформація ментальності та мільйонні втрати під час панування тоталітарної системи СРСР. Любомир Пиріг продовжує тему демографії та охорони здоров'я.

Розділ закінчується двома статтями Олександра Кіцери, присвяченими медичній термінології.

Третій розділ — „Оригінальні праці“ — починається архівним дослідженням Зиновії Служинської про знищення генофонду. Володимир Монастирський подає розгорнуту картину біологічної коагуляції та старіння організму. Любов Петрух згідно із Законом „Про інноваційну діяльність“ від 4 липня 2002 року стверджує, що впровадження флуоренізида у промислове виробництво на двох підприємствах України і в медичну практику сприяє реалізації державної програми. Вероніка Євтух подає літературний огляд цифрової рентгенології.

Група авторів-гістологів вказує на перспективність застосування олії з насіння амаранту у випадках новоутворів (в експерименті).

О. Наконечна, Н. Амбарова, Л. Амбарова приводять результати досліджень фідерних клітин епітелію яйцепроводів та культивування овоцитів, позаяк ще не існує точного методу оцінювання морфологічної якості овоцитів та їх придатності для подальшого запліднення.

Олександра Томашевська, Олег Бумбар та Ярема Томашевський досліджували піридоксамініруватрансаміназну активність сечі. Ті самі автори у співпраці з Романом Макаром висвітлили діяльність науково-проблемної комісії з актуальних питань ендокринології.

Лідія Миколишин торкнулася актуальної проблеми протитуберкульозної допомоги дітям у сучасних умовах.

Четвертий розділ присвячений особистостям, повідомленням та хроніці, в якому подано відомості про осередок НТШ у Чикаго (Лука Костелина), здоров'я президента (О. К.), проблем дії діоксину (Орест Попович), Ярослав Ганіткевич розповідає про діяльність доктора Корпана — основоположника кріохірургії. Оксана Луцька нагадує, як фундація Українського вільного університету здобуває жертводавців. Про Стенлі Прусінера — першовідкривача нового біологічного принципу інфекції, пишуть Р. Ладанівський, Р. Павлів, О. Кудла. На думку Володимира Павелчака, жінки врятують світ. Діяльність лікарів Олександра Білинського, Петра Калинюка та Степана Гайдучка висвітлюють Олександра Служинська та Зиновія Служинська.

П'ятий розділ присвячено ювілейним датам Бориса Зіменковського, Михайла Павловського, Павла Скоція, Яреми Томашевського, Євгенії Заремби, Анатолія Магльованого, Ярослава Алексевича, Володимира Монастирського, Павла Джуля, Осипа Оришкевича, Олександра Кіцери, Лонгіна Січкоріза, Зиновії Служинської, Юліяна Кияка, Любови Петрух.

Шостий розділ містить рецензії на „Лікарський збірник“ (Т. XI) „На пошану Василя Плюща“ (Михайло Павловський); „Лікарський збірник“ (Т. XII) „До 80-річчя Павла Пундія“ (С. Булах), Ірина Даценко рецензує книжку Д. Луцика „Шістдесят років для народного здоров'я: спогади лікаря“, Юрій Шашков відзначає актуальність книжки Ірини Даценко про видатного мікробіолога Максима Музику.

Юрій Віленський, Раїса Павленко в „Іліяді української медицини в датах, іменах, подіях“ розкривають багато таємниць тоталітарної системи, зокрема стосовно наукових праць 10 лікарів.

Сьомий розділ — „Актуальність і новизна досліджень“. Ярослав Алексевич присвятив статтю біологічній коагуляції. Юрій Нізельський дає інформацію про ліки нового часу, про впровадження у медичну практику флуренізиду. Володимир Жила подає життєпис визначного лікаря, публіциста та бібліографа Павла Пундія.

Л. Шклярук у рецензії на підручник І. Даценко та Р. Габовича „Профілактична медицина. Загальна гігієна з основами екології“ вказує, що праця охоплює матеріал з найактуальніших програмних питань.

Володимир Єфимов, читаючи книжку Зиновії Служинської „Популярність“, написав: „У моїх руках бомба! Вона вибухне не зараз, не сьогодні, а тоді, як дістанеться до розумного керівництва України“.

Восьмий розділ присвячений особистостям, які працювали для людей, віддавали свої сили розвитку НТШ: Олегові Романіву (1928—2005), Галині Біленькій-Врецьоні (1909—1995), Ярославові Баб'юку (1929—2004), Іларіонові Чолгану (1918—2004), Володимирові Жилі (1919—2004), Дмитрові Макару (1922—2004), Галині Семеновій (1927—2004), Зиновії-Дарії Матковській (1928—2005), Михайлові Диміцькому (1920—2005), Іванові Медчуку (1932—2005). Світла пам'ять про них не згасає.

Видавнича рада та редакційна колегія під керівництвом НТШ подарувала лікарям ще один том „Лікарського збірника“ з цікавими та актуальними статтями.